

יח:

עין משפט‏ **נר מצוה**

פ **א** **ב** **ג** **ד** **ה** **ו** **ז** **ח** **ט** **י** **יא** **יב** **יג** **יד** **טו** **טז** **יז** **יח** **יט** **כ** **כא** **כב** **כג** **כד** **כה** **כו** **כז** **כח** **כט** **ל**

קול ועשן רמג טור י"ד סימן קספ וסימן קלד:

תוס' הרא"ש

מא לאו תיובתיה אלא סיעתיה. ולקמן מוכח דמתוך תשובתו שהשיב לא ידענא מאי תיובתיה אימור הרהיקה לידתה משמע דהוי סיעתיה ולקמן נדקדק בו בעיה: **חא** אמרה ר' יוחנן דהא זימנא. תימא אפי' לא אמרה רבי יוחנן חיכי מצי למעוטי והאמרין טומאה דאשה דוקא קאמר ולפי' ר"ת שפי' פ' כסיו הדם דלטפת זקא יאיסא ושייך טפח באוכלין ומשקין כדנתן בעי' בפי' ר' ישמעאל או שהיה מטפח על פי החבית המרותחת וסתם תינוק טמא כדנתיא בתוספתא דמס' טהרות תינוק שהניחתו אמר ומצאתו כמו שהוא טהור. בדאי' שהניחתו מלוכלך אבל הניחתו נקי טמא מפני שהשנים נדות מנשקות אותו ומגפפות אותו והשתא ניהא דבטומאת אשה מיירי: **לפעוטי** רובא דר' יהודה. כלישנא קמא דהמפלת אחאי חד שמעתא והוא מצי למיפרך להך לישנא דאמר ר' יוחנן דבאפשר לפתחת קבר בלא דם קא מפיילגי למעוטי מאי כה"ג פריך לקמן גבי מפלת מין דגים ואיכא למימר האי דלא פריך ליה הכי סמיך אהא דאיכא למימר דאתא למעוטי רובא דר' שמעון חד דאיש ואשה שעשו צרכיהן לתוך הספל ואין שורפין עליו את התרומה:

אלא סיעתא. דקתני התם (ט) כשהציאה ג' שצעות טהורים ועשרה שצעות אחד טמא ואחד טהור וקאמר דלא משמשת עד אור ל"ה ואי ליתא לדרכי יהושע אמאי והא ספק ספקיא הוא אימר רוח הפילה ואח"ל נפל הפילה אימא הרחיקה לידתה ואע"ג דצללו הכי איכא כמה ספקות אימא זכר ואח"ל נקבה אימא לא ילדה צוזב ואפילו יולדת נקבה צוזב אימא הרחיקה לידתה מ"מ אי ליתא לדרכי יהושע איכא ספק אחר יותר דאימא לא ילדה כלל והוה לן למישרי ומשני לא דלמא לא תיובתא ולא סיעתא דצללו הכי איכא ספקי טובא ואסרינן ה"ה אי ליתא דר' יהושע נמי אסרינן: **למעוטי רובא דאיכא חזקה בהדיה**. פירוש כנגד הרוב ואם תאמר הלא גם צהני שלשה דברים איכא חזקה דטהרה ושורפין משום רוב ויש לומר דרוב מינוקות מטפחין אינו רוב גמור כמו שאפרש וצהני ג' דברים הוי רוב גמור אי נמי צהני שלשה נמי לא הוי רוב גמור ואשמועינן רבי יוחנן דאפילו הכי שורפין כיוון דהריעותא צאה מגופה ושליא נמי קרי לה טומאת אשה משום שע"י אשה טומאה צאה לצית ולפי' זה אפי' אשכחנא גבי אשה שום מתני' דשורפין על הרוב את התרומה הא דלא חשיב לה רבי יוחנן משום דהתם שמא הוא רוב חשוב ולא הוי שום חדוש ומיהו לפירוש זה לא מיייתי לעיל אלא מסיפא משליא צבית דאיכא למימר דרוב דאיש נימוקין אינו רוב גמור דברשא דמפלת שליא תשב לזכר ולנקבה על כרחך הוי רוב חשוב מדלא קתני נמי ולגדה כדדייק בהמפלת (לקמן דף כח). ואם רוב אינן נימוקין אינו רוב גמור הא דקתני לעיל מציאה קרבן ומכלל אינו מטעם רוב אלא אפי' נימוק היא טמאה לידה:

האמר ר' יוחנן דהא זימנא. תימא אפי' לא אמר * הכי מנזין למעוטי (א) הא טומאת אשה דוקא קאמר ומיהו לר"ת דמפרש דהא דתינוק טמא משום דנשים נדות מגפפות אותו ניהא קלמ דגם תינוק הוי טומאת אשה: **רוב תינוקות מטפחין**. פ"ה מטפחין צאשפה שיש צה שרשים אצל ודאי נגע צעיקה שהרי צנץ בידו ור"ת מפרש רוב תינוקות מטפחין צעיקה דטיפוח שייך בצוכל ומשקה כדאמר צפ' רבי ישמעאל (ע"ז דף ק:) או שהיה מטפח על פי החצית מרותחת וצירושלמי איכא מפני שדרכו של תינוק לטפח צעיקה וצתוספתא (פ"ג דטהרות) נמי משמע שאין ידוע אם החינוק נגע צעיקה דקתני אההיא דתינוק א"ר יוסי אם יכול לפשוט ידו וליקח טמא ואם לאו טהור אצל התינוק ואומר ר"ת דאמר צפ"ג דטהרות (מ"י) תינוק צדד הקצרות ושופנים בידו אע"פ שאין השופנים אלא ממקום טומאה התינוק טהור שאני אומר אדם טהור כו' היינו טהור מטומאת מת שאינו לריץ האזהר ג' ח' אצל טומאת ערב טמא כדון נוגע בנדה א"ג בידוע שהוא צודאי טהור א"ג כשהתינוק מלוכלך כדקתני בתוספתא (סג) תינוק שהניחתו אמו ומלאתו כמו שהוא טהור כד"א שהניחתו מלוכלך אצל הניחתו נקי טמא מפני שנשים נדות מגפפות אותו: **סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע י"ה רובא**. קשה דצפ' בתרא דיבמות (דף קט:) אמר סמוך מיעוטא לחזקה והוה ליה פלגא ופלגא ויש לומר דלהכי איתרע הכא רובא משום דתינוק הוי דבר שאין בו דעת לישראל ונכמו צפ' י' יוחסין ולא גמרינן מקוטוה אלא ציש בו דעת לישראל ולהכי כי הוי פלגא ופלגא טהור מדרב גידלי' וא"ש מהאי טעמא הא דאמר ספק נגע ברה"י טמא ולא אמר סמוך פלגא דלא נגע לחזקת טהרה ואיתרע לה פלגא דנגע דאפילו רבנן דלית להו סמוך מיעוטא לחזקה מודו דסמכינן פלגא לחזקה אלא כיון שיש בו דעת לישראל גזרת הכתוב הוא דגמרינן מקוטוה לטמא ברה"י אפי' איכא חזקת טהרה אצל בשאין בו דעת לישראל אולינן בתר רובא וצפלגא ופלגא טהור מדרב גידל: **מיעוטא במאן דליתא דמי**. אע"ג דאמרינן צפ' י' יוחסין (קדושין פ:) דעשו התינוק כמי שיש בו דעת לישראל אולינן בתר רובא וצפלגא ופלגא טהור מדרב גידל: **מיעוטא במאן דליתיה דמי** לטמא אף ברה"ר אך קשה כיון דמיעוטא במאן דליתיה דמי ורובא וחזקה רובא עדיף אמאי עשאוהו כמי שיש בו דעת לישראל אפילו אין בו דעת לישראל טמא אף ברה"ר ועוד דאמאי אין שורפין עליו את התרומה ואומר ר"ת דרוב תינוקות אינו רוב גמור ולא הוי כנגד חזקה אלא כפלגא ופלגא ומן התורה טהור אף ברה"י כיון דאין בו דעת לישראל והא דקאמר התם עשאוהו כאלו יש בו דעת לישראל היינו כלומר עשאוהו כאליו הוא רוב גמור לפי שנראה לעולם שהוא רוב אע"פ שאינו רוב גמור ולכן אין שורפין עליו את התרומה אצל ליכא למימר כיש בו דעת לישראל ממש דאמאי עשאוהו טפי הכא מבחולדה המהלכת ע"ג ככרות דטהור ואפי' אם תמלי לומר דגזרו אטו תינוק גדול שיש בו דעת לישראל אחתי מ"מ ברה"ר אמאי טמא אלא נראה דעשאוהו כאליו הוא רוב גמור כדפרישית ולר"מ טהור ואע"פ שעשאוהו כרוב גמור משום סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא וא"ת לר"מ ל"ל סמוך מיעוטא לחזקה אפי' צלא חזקה יטהר כיון דחייש למיעוטא הוי ספק ואין בו דעת לישראל טהור מדרב גידל ואומר ר"י דנקט חזקה צהדי מיעוטא לאשמועינן דחזקה אינה מסייעה לרוב דאי הוה חזקה מסייעה לרוב לא רבו מיעוטא דמיעוטא דלא חייש ר"מ ט' וזהו דר"מ דחייש למיעוטא אי הוה לאורייתא או דרבנן אין להאריך כאן: **למעוטי רבי רובא דרבי יהודה**. הוי מנזי למיפרך הניחא ללישנא דמפרש רבי יוחנן טעמא דרבי יהודה משום דרוב חתיכות של ד' מיני דמים הן אלא ללישנא אחרינא דהמפלת (לקמן דף כא): דאמר רבי יוחנן טעמא דרבי יהודה דאי אפשר לפתיחת הקבר צלא דם ולא משום רוב למעוטי מאי דכעין זה פריך לקמן (כג:) בגמ' דהמפלת מין דגים דליכא למימר דה"ק רוב פתיחת הקבר אינו צלא דם ולא שורפין עליה תרומה דהא קאמר התם לרבי יהושע דאמר אי אפשר לפתיחת קבר צלא דם דמציאה קרבן ומכלל אם כן טמא ודאי הוא ושורפין עליו את התרומה:

כל היר פרק שני נדה

והפילה. ואין ידוע אם ולד הוא: **וגאכל** חטאת העוף שלה נאכלת ולא אמרינן על הספק צאה ואינה נאכלת דלמא לאו ולד הוא וחולין מלוקין הן ומליקת חולין נצלה: **שמעסא**. ר' יהושע בן לוי אמורה הוא ושלשה מקומות דאמר ר' יוחנן (ע"א) משנה או צרייתא הן: **והא רי אסא רצין אמר**. צפ' המפלת (לקמן דף כט.):

מסיב רבי יוסי צרבי חנינא. אדרבי יהושע בן לוי מתני' חדא דמיירי צאשה טועה שלא ידעה אימתי ילדה והתם קתני לה וקאמר רצין לא ידענא מאי תיובתא דרבי יוסי דלאו תיובתא היא והתם מפרש טעמא: **מאי לאו**. ה"ק רצין דהא מתני' לאו תיובתא היא דרבי יהושע אלא סיעתא אלאמא מתני' אמרה כרבי יהושע ואשכחן ארבעה מקומות צטומאת נשים בצמתני שהלכו אחר הרוב וקשיא לר' יוחנן דלא קחשיב אלא תלת: **למעוטי מאי**. ג' מקומות דקאמר רבי יוחנן דמשמע הני ותו לא למעוטי מאי דמשום רובא לא נשוויה כודאי: **אינימא למעוטי רובא**. צטומאת אשה: **דאיכא חזקה צדיה**. כלומר כנגדה דמרעא לה חזקה לרובא וקאתי מניינא למעוטי דלא אולינן בתר ההוא רובא לשוויה מילתא כודאי ולא שורפין תרומה עלה דההיא טומאה: **הא אמרה רבי יוחנן חדא זימנא**. בשאר טומאות דהיכא דסתרה חזקה לרובא דלא אולינן בתר רובא לשוויה כודאי וממילא שמעינן לטומאת אשה: **לטפת**. צשרים: **סמוך מיעוטא לחזקה**. והוה להו לטער תרי ורובא לחודיה לטמא ואין א' עומד במקום שנים: **זו היא חזקה כו'** חזקה זו שאנו טומאין סמוך רוב מינוקות מטפחין חזקה גמורה החזיקה לעשותה כודאי ולשרוף עליה תרומה: **אלא למעוטי רובא דרבי יהודה**. דאע"ג דאמר זיל בתר רובא הכי גמר לה ר' יוחנן דטמא דקאמר רבי יהודה תלתות קאמר ולא לשרוף: **חסינה**. צלא נורה: **אם יש עמה דם עמא**. האשה טמאה כשאר נדה ולא משום לידה דלאו ולד הוא: **של ארבע כו'**. שהחתיכה מארבע מראות דם טמא השוניין בצמתני (יט.) ואע"ג דחמשה מנן שחור אדום הוא אלא שלקה (שס) דכיון דמראה דם טמא יש צה אמרינן כולו דם הוא וטמאה נדה ורבנן סברי אין זה דם אלא צשר: **של שאר מיני דמים**. כגון ירוק ולבן שטהורין הן:

ואינה תלתות קאמר ולא לשרוף: **חסינה**. צלא נורה: **אם יש עמה דם עמא**. האשה טמאה כשאר נדה ולא משום לידה דלאו ולד הוא: **של ארבע כו'**. שהחתיכה מארבע מראות דם טמא השוניין בצמתני (יט.) ואע"ג דחמשה מנן שחור אדום הוא אלא שלקה (שס) דכיון דמראה דם טמא יש צה אמרינן כולו דם הוא וטמאה נדה ורבנן סברי אין זה דם אלא צשר: **של שאר מיני דמים**. כגון ירוק ולבן שטהורין הן:

ואינה תלתות קאמר ולא לשרוף: **חסינה**. צלא נורה: **אם יש עמה דם עמא**. האשה טמאה כשאר נדה ולא משום לידה דלאו ולד הוא: **של ארבע כו'**. שהחתיכה מארבע מראות דם טמא השוניין בצמתני (יט.) ואע"ג דחמשה מנן שחור אדום הוא אלא שלקה (שס) דכיון דמראה דם טמא יש צה אמרינן כולו דם הוא וטמאה נדה ורבנן סברי אין זה דם אלא צשר: **של שאר מיני דמים**. כגון ירוק ולבן שטהורין הן:

ואינה תלתות קאמר ולא לשרוף: **חסינה**. צלא נורה: **אם יש עמה דם עמא**. האשה טמאה כשאר נדה ולא משום לידה דלאו ולד הוא: **של ארבע כו'**. שהחתיכה מארבע מראות דם טמא השוניין בצמתני (יט.) ואע"ג דחמשה מנן שחור אדום הוא אלא שלקה (שס) דכיון דמראה דם טמא יש צה אמרינן כולו דם הוא וטמאה נדה ורבנן סברי אין זה דם אלא צשר: **של שאר מיני דמים**. כגון ירוק ולבן שטהורין הן:

ואינה תלתות קאמר ולא לשרוף: **חסינה**. צלא נורה: **אם יש עמה דם עמא**. האשה טמאה כשאר נדה ולא משום לידה דלאו ולד הוא: **של ארבע כו'**. שהחתיכה מארבע מראות דם טמא השוניין בצמתני (יט.) ואע"ג דחמשה מנן שחור אדום הוא אלא שלקה (שס) דכיון דמראה דם טמא יש צה אמרינן כולו דם הוא וטמאה נדה ורבנן סברי אין זה דם אלא צשר: **של שאר מיני דמים**. כגון ירוק ולבן שטהורין הן:

מסורת הש"ם

(א) לקמן כט. סט., (ב) טהרות פ"ג מ"ח קדושין פ. חולין פ"ג, (ג) שם יבמות קיט., (ד) קדושין פ"ג, (ה) לקמן כא., (ו) (שס,) (ז) ג"י כ"י, (ח) (קטוה כט.) (ט) ג"י כ"י,

הגהות הב"ח

(א) גמ' אצל של שאר מיני: (ב) תוס' ד"ה אלא וכו' התם והביאה ג': (א) ד"ה האמר וכו' למעוטי הא הא טמאה:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה האמר וכו' חיכי מצינן למעוטי וכו'. יסוד זה מבחו תוס' ג"כ גיטין ה ע"ה ד"ה כשינסת:

מוסף רש"י

והפילה. ואינה יודעת מה, אם נפל או רוח, שהרי נפל למים (לקמן סג.). ובצק בידו. בידוע שנטל מן העיסה (קדושין פ.). שדרבנן של תינוק לטפת. צשרים ונבלות צאשפה (שס) לטפח ידיו צאשפות, ששרים מניינס שם וטימא את העיסה שאטו רואין שנטע צה (חולין פו.). סמוך מיעוטא. דאין מטפחים, לחזקה. דעשה, ואימרע רובא דמטפחין, לר' מאיר לא טביל מיעוטא לגמרי, דשמעינן ליה דחייש למיעוטא, הילכך בתקוטו עומד וכי משבח מרדי לאלטרופי צהדיה מלטרופ (קדושין שס.). מיעוטא כמאן דליתיה דמי. דטביל ליה לגבי רובא, ורבנן לטעמיהו דלא חיישי למיעוט (שס.). זו היא חזקה ששורפין עליה את התרומה. חזקת מיעויות שמחזיקן לטפח שורפין עליה תרומה, דהאי ממתמאין דקאמרי רבנן לשרוף קאמרי (שס.). אין זו חזקה ב'. וכי אמרי רבנן תלתות קאמרי (שס.). אם יש עמה דם טמאה. משום נדה, ואם לאו טהורה. דלאו לידה היא, דאי לידה היא צלא דם נמי טמאה דכמי (ויקרא יב) כימי נדת דותה טמאה (קעסן כא.). של ארבע מיני דמים. דקסבר היא גופא דם. הלכך טמאה נדה אצל וכל לא הוי (שס.).